

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 201/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. S. S., N., zastúpeného advokátkou Mgr. X. T. J., T., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 23 D 949/2003 a jeho uznesením z 8. marca 2012 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 4 CoD 13/2012 a jeho uznesením z 27. augusta 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. S. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. februára 2013 doručená sťažnosť Ing. S. S., N. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. X. T. J., T., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť

účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 D 949/2003 (ďalej len „napadnuté konanie“) a jeho uznesením z 8. marca 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 CoD 13/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho uznesením z 27. augusta 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom dedičského konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 23 D 949/2003, v rámci ktorého uznesením z 8. marca 2012 okresný súd určil hnuiteľný a nehnuteľný majetok, ktorý patril do bezpodielového spoluvlastníctva poručiťky (matky sťažovateľa, pozn.) a pozostalého manžela (výrok I), určil cenu tohto majetku (výrok II), určil majetok z bezpodielového spoluvlastníctva, ktorý patrí do dedičstva (výrok III), určil majetok z bezpodielového spoluvlastníctva, ktorý patrí pozostalému manželovi poručiťky (výrok IV), určil majetok patriaci do dedičstva (výrok V), určil všeobecnú cenu majetku poručiťky (výrok VI), potvrdil dedičstvo dedičom zo závetu (výrok VII), potvrdil dedičstvo dedičom zo zákona (výrok VIII), určil dedičom povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne súdny poplatok vo výške 66 € (výrok IX) a určil odmenu poverenému súdnemu komisárovi a náhradu hotových výdavkov (výrok X).

Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 4 CoD 13/2012 z 27. augusta 2012 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil s tým, že *„do súpisu majetku zaraďuje aj manželskú obrúčku poručiťky o váhe 2,30 g v hodnote 38,17 eur“* (citované z napadnutého uznesenia krajského súdu, pozn.), a potvrdil nadobudnutie dedičstva k nej dedičom v 1. až 3. rade, každému v 1/3. Zároveň týmto napadnutým uznesením krajský súd opravil *„nesprávne vyčíslenú cenu majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov uvedenú vo výroku napadnutého uznesenia na str. 576 v bode II., druhý riadok vo výške 19 464,77 eur na správnu cenu vo výške 16 464,77 eur“* a opravil

„nesprávne označenie dediča 1) vo výroku napadnutého uznesenia uvedeného na str. 579, riadok 11 uznesenia, ako RNDr. S. S., na správne označenie dediča 1) MVDr. M. S. a nesprávne označenie dediča 1) vo výroku napadnutého uznesenia uvedeného na str. 579, riadok 16, ako RNDr. M. S., na správne označenie dediča 1) MVDr. M. S.“.

Sťažovateľ v sťažnosti k napadnutému postupu krajského súdu a ním vydanému napadnutému uzneseniu, ktoré je podľa neho *„nedostatočné, neracionálne a nepresvedčivé“*, predovšetkým uvádza: *«V odôvodnení rozhodnutia zo dňa 27. 08. 2012 zo svojich úvah celkom vynechal tú časť textu závetu poručiťky, v ktorej si poručiťka praje aby ostatný jej majetok bol rozdelený medzi jej dvoch synov rovnakým dielom. Odvolací súd nezdôvodnil ani to, prečo slovné spojenie uvedené v úvode druhého odseku závetu citujem „Všetok môj majetok...“ nepovažoval za relevantné a teda nebral do úvahy všetok majetok poručiťky.»*

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namieta *„Nedostatočne odôvodnené vyčlenenie finančných prostriedkov z majetku v BSM do výlučného vlastníctva pozostalého manžela...“* a *„Nerešpektovanie dôkazov a skutočností, ktoré vyšli počas konania najavo, a to najmä výdaje finančných prostriedkov pozostalého manžela z finančných prostriedkov, ktoré ako uviedol získal dedením a darom“*, ako aj rozdielny prístup odvolacieho súdu k účastníkom konania v súvislosti so skutočnosťami nimi uvádzanými na podporu svojich tvrdení tým, že krajský súd považoval *„tvrdenia jedného účastníka konania za vierohodné bez požadovania preukázania tvrdených skutočností a iného za nepreukázané“*. V dôsledku uvedeného malo dôjsť napadnutým uznesením krajského súdu k porušeniu základného práva sťažovateľa na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ vyjadruje nespokojnosť aj s odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu v časti týkajúcej sa *„určenia časti poručiťkiných šperkov do majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov“*, pritom v tejto súvislosti poukazuje na § 143 Občianskeho zákonníka a v nadväznosti na to tvrdí, že v tomto prípade ide o *„veci, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe len jedného z manželov“*, a teda nepatria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Za nedostatočné považuje sťažovateľ aj odôvodnenie tej časti napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorou určil *„nadobudnutie poľnohospodárskej pôdy závetným dedičom, vnukom poručiťky“*, a argumentuje tým, že zo závetu poručiťky z 20. marca 1997 vyplýva *«vôľa poručiťky odkázať závetným dedičom len tie poľnohospodárske pozemky, ktoré v relevantnom období obhospodaroval Š. P., š. p. a ostatnú poľnohospodársku pôdu odkázala svojim dvom synom v poslednej časti odseku slovami „ostatné nech si rozdelia medzi sebou rovnakým dielom“»*. Podľa sťažovateľa je odôvodnenie citovanej časti napadnutého uznesenia krajského súdu nepresvedčivé z dôvodu, že odvolací súd založil svoju argumentáciu na existencii *„tzv. soc. organizácií, ktoré už ale v relevantnom období dávno neexistovali...“*.

Sťažovateľ napáda tiež postup krajského súdu v napadnutom konaní, v rámci ktorého nezaradil do dedičstva sumu *„82.947,- Sk (2.753,346)“*, čím *„vznikol stav, ako keby táto značná finančná čiastka v čase smrti poručiťky vôbec neexistovala“*, a nezahrnul medzi pasíva dedičstva sumu 29,88 €, ktorú manžel poručiťky zaplatil z titulu hradenia jej liečebných nákladov.

Podľa názoru sťažovateľa sa krajský súd v napadnutom konaní nedostatočne zaoberal jeho argumentmi, čím podľa neho malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa Ing. S. S. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu Trenčín a postupom a uznesením Okresného súdu Trenčín vo veci vedenej pod sp. zn. 23 D 949/2003 porušené bolo.

2. *Sťažovateľovi Ing. S. S. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 7.000,- € (slovom: sedemtisíc eur), ktoré je Krajský súd Trenčín povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

3. *Krajský súd Trenčín je povinný vyplatiť sťažovateľovi Ing. S. S. náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 323,50 €, ktorú je Krajský súd Trenčín povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu...*

4. *Ruší uznesenie Krajského súdu Trenčín pod spisovou značkou 4 CoD/13/2012-634 a prikazuje mu vec vrátiť Okresnému súdu Trenčín, ktorý musí vo veci znova konať a rozhodnúť.“*

Súčasťou sťažnosti je návrh sťažovateľa, aby ústavný súd v súlade s § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu a napadnutého uznesenia krajského súdu, „*aby tak nevznikli situácie, ktorých náprava by v budúcnosti už nemusela byť možná, najmä prevody nehnuteľností v katastri nehnuteľností, disponovanie dedičov s hnutelnými časťami dedičstva, ako i ďalšie nevratné aktivity*“.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ sťažnosťou napáda postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 D 949/03 a jeho uznesenie č. k. 23 D 949/03-575 z 8. marca 2012, ktorým okresný súd v dedičskej veci po poručiťke po prerokovaní dedičstva určil hnutelný

a nehnuteľný majetok, ktorý patril do bezpodielového spoluvlastníctva poručiťky (matky sťažovateľa, pozn.) a pozostalého manžela (výrok I), určil cenu tohto majetku (výrok II), určil majetok z bezpodielového spoluvlastníctva, ktorý patrí do dedičstva (výrok III), určil majetok z bezpodielového spoluvlastníctva, ktorý patrí pozostalému manželovi poručiťky (výrok IV), určil majetok patriaci do dedičstva (výrok V), určil všeobecnú cenu majetku poručiťky (výrok VI), potvrdil dedičstvo dedičom zo závetu (výrok VII), potvrdil dedičstvo dedičom zo zákona (výrok VIII), určil dedičom povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne súdny poplatok vo výške 66 € (výrok IX) a určil odmenu poverenému súdnemu komisárovi a náhradu hotových výdavkov (výrok X).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) využil svoje právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu verejnej

moci a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu a ani posudzovať jeho skutkové zistenia v predmetnej veci. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03).

Ústavný súd pripomína, že napadnuté rozhodnutie posudzuje iba z hľadiska kritérií ústavných predpisov a nimi garantovaných práv a slobôd. Vzhľadom na to nie je jeho úlohou do detailov preskúmať vec z hľadiska v okolnostiach prípadu aplikovaných právnych noriem ani opätovne podrobiť revízii napadnuté uznesenie krajského súdu so zámerom dopracovať jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam možných pochybení krajského súdu, ak tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybniť konformitu záverov napadnutého uznesenia s ústavou a dohovorom.

V zmysle svojej judikatúry ústavný súd považuje za arbitrárne a z ústavného hľadiska neakceptovateľné tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd je oprávnený posudzovať výsledky dôkazného konania pred všeobecným súdom za takých okolností, keď právne závery, na ktorých sú rozhodnutia všeobecných súdov založené, výrazne nekorešponujú so skutkovými zisteniami vrátane absencie skutkových zistení (m. m. II. ÚS 210/08).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z obsahu sťažnosti vyplývajú zásadné námietky sťažovateľa týkajúce sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu v častiach týkajúcich sa

- rozhodovania o dedení zo závetu,
- vyčlenenia finančných prostriedkov z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov do výlučného vlastníctva manžela poručiťky,
- určenia časti poručiťkiných šperkov do majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov,
- rozhodovania o dedení zo zákona,

- vyčlenenia finančných prostriedkov v sume 2 753,34 € z majetku patriaceho do dedičstva a
- nezahrnutia sumy 29,88 € do pasív dedičstva.

Podľa sťažovateľa sa krajský súd v napadnutom uznesení nedostatočne vysporiadal s poslednou vôľou poručiťky, keďže „zo svojich úvah celkom vynechal tú časť textu záveru poručiťky, v ktorej si poručiťka praje, aby ostatný jej majetok bol rozdelený medzi jej dvoch synov rovnakým dielom“.

Krajský súd k tejto námietke v odôvodnení napadnutého uznesenia predovšetkým uviedol:

«Odvolačiu námietku v bode 1), ktorou dedič 2) spochybňuje správnosť potvrdenia dedičstva dedičom zo zákona vo výške ich podielov v časti VIII napadnutého uznesenia v dôsledku nesprávne určeného rozsahu majetku poručiťky, ktorý odkázala v závere dedičom, odvolací súd považuje za nedôvodnú. Z napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa i z obsahu spisu vyplýva, že poručiťka zanechala zákonných i závetných dedičov. Zákonným dedičom sa stal dedič 1), pozostalý manžel, dedičia 1) a 2), pozostalí synovia poručiťky sa stali zákonnými i závetnými dedičmi a dedičia 4) a 5), pozostalí vnukovia poručiťky sa stali závetnými dedičmi poručiťky. Dedič 2) si závet poručiťky vykladá tak, že všetok majetok poručiťka odkázala len svojim dvom synom a vnukom odkázala pozemky, ktoré obhospodaruje št. majetok rovnakým dielom. Po preskúmaní závetu z 20. 03. 1997, ktorý vlastnoručne napísala poručiťka, aj odvolací súd zdieľa právny záver súdu prvého stupňa, že uvedeným závetom odkázala poručiťka len presne označené nehnuteľnosti svojim dvom pozostalým synom a pozostalým vnukom. Pokiaľ v úvode závetu (v odseku 2) poručiťka uviedla, že „všetok svoj majetok, aby bol rozdelený medzi mojich dvoch synov, a to takto: „a nasleduje presné vymedzenie nehnuteľnosti, ktoré odkazuje pozostalým synom a pozostalým vnukom, nemožno obsah závetu vykladať inak, len tak, že predmetom závetu boli presne označené nehnuteľnosti a dedičia, ktorým nehnuteľnosti odkazuje. Na zdôraznenie správnosti odvolací súd poukazuje aj na príslušné ustanovenie § 476 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, ktorý určuje, že poručiť môže závet buď napísať vlastnou rukou, alebo ho zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov alebo vo forme

notárskej zápisnice, v každom závete musí byť uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, inak je neplatný, na ustanovenie § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právny úkon musí byť urobený slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, inak je neplatný a na ustanovenie § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom. Ak teda vznikli pochybnosti o obsahu právneho úkonu z hľadiska jeho určitosti alebo zrozumiteľnosti, treba sa pokúsiť pomocou výkladu právneho úkonu o odstránenie tejto nejasnosti. Podľa ustálenej judikatúry súdov výklad právneho úkonu môže smerovať len k objasneniu toho, čo v ňom bolo prejavené, a vôľa konajúceho sa pri výklade právneho úkonu vyjadreného slovami uplatní, len ak nie je v rozpore s jazykovým prejavom. Toto pravidlo sa uplatní i pri výklade písomného právneho úkonu. V prípade, ak sa nejasnosť právneho úkonu nedá odstrániť ani pomocou výkladu prejavu vôle, je právny úkon neplatný. Pomocou výkladu právneho úkonu nie je dovolené meniť zmysel a obsah inak jasného právneho úkonu. Vzhľadom na uvedené vychádzal odvolací súd z týchto hľadísk pri posudzovaní obsahu právneho úkonu — závetu, a to z hľadiska jeho určitosti a zrozumiteľnosti postupom podľa § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že právny úkon — závet, ktorý napísala poručiiteľka dňa 20. 03. 1997, je v celom rozsahu určitý a zrozumiteľný, keď z neho možno jednoznačne dôvodiť pranie poručiiteľky, t. j. ktoré nehnuteľnosti pripadajú ako dedičstvo pozostalým synom a ktoré pozostalým vnukom. Za týchto okolností môže odvolací súd len konštatovať, že výklad obsahu závetu, že poručiiteľka závetom odkázala „celý svoj majetok len pozostalým synom“ a pozostalým vnukom — len tam označené nehnuteľnosti, vykonaný odvolateľom, nezodpovedá pravidlám výkladu podľa § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka.»

K námietke vyčlenenia finančných prostriedkov z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov do výlučného vlastníctva manžela poručiiteľky krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia predovšetkým uviedol:

„Z čestného prehlásenia dediča 1) z 17. 02. 2009 (č. l. 361) vyplýva, že pozostalý manžel poručiiteľky získal do svojho výlučného vlastníctva za obdobie rokov 1954-2003 finančné prostriedky vo výške 294 937,- Sk (z predaja domov ako dar od rodičov,

z dedičstva, nájomné za ornú pôdu, nájomné za lesnú pôdu, za urbárske podiely), ktoré finančné prostriedky uložil v peňažných ústavoch a bankách (podľa odôvodnenia napadnutého uznesenia na č. k. 582 p. v., 4 odsek), a zúročil ich najmenej o ďalších 30 000,- Sk. Čestné prehlásenie je podpísané okrem dediča 1) aj jeho dvoma súrodencami, čo potvrdzuje, že dedič 1) uvedené finančné prostriedky získal do svojho výlučného vlastníctva. Za vieryhodné považoval odvolací súd tvrdenia dediča 1), že uvedené finančné prostriedky uložil do peňažných ústavov (uvedených na č. k. 582 uznesenia), a sú teda jeho výlučným vlastníctvom.“

K námietke sťažovateľa „proti určeniu poručiteľkiných šperkov do majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov“ krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol: „Odvolateľ namietal, že súd nesprávne posúdil vlastnícky vzťah poručiteľky k časti jej hnutel'ného majetku, k jej osobným šperkom. Dôvodil tým, že poručiteľka tieto šperky, ktoré získala darom a dedením, a preto patrili do výlučného vlastníctva poručiteľky. Z výpovede pozostaleho manžela vyplýva, že šperky, ktoré zaradil súd (súdny komisár) do BSM, boli nadobudnuté počas manželstva poručiteľky s pozostalým manželom ako rodinné zlato. Odvolací súd poukazuje na ust. § 143 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva, a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného manželov. Z obsahu spisu vyplýva, že namietané šperky boli nadobudnuté poručiteľkou a pozostalým manželom počas manželstva. Pokiaľ teda odvolateľ tvrdí, že ich nadobudla poručiteľka darom a dedením, v takom prípade by musel jednoznačne preukázať, že to tak bolo. Keďže okrem svojho tvrdenia žiadny dôkaz nepredložil, vychádzal aj odvolací súd z dikcie ustanovenia § 143 Občianskeho zákonníka, že uvedené šperky patrili do BSM poručiteľky a pozostaleho manžela. Naopak, za dôvodnú treba považovať námietku odvolateľa, že do výlučného vlastníctva poručiteľky patrila manželská obrúčka poručiteľky o váhe 2,30 g v hodnote 38.17 eur, nakoľko jej existencia nebola medzi účastníkmi sporná, uznával ju aj dedič 1) vo svojom písomnom vyjadrení. Odvolací súd preto túto manželskú obrúčku zaradil do aktív

dedičstva a vyporiadal tak, že potvrdil dedičstvo k nej zákonným dedičom 1) až 3) v rovnakom podiele.“

K námietke týkajúcej sa dedenia zo zákona krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„Z obsahu spisu aj odvolací súd zistil, že poľnohospodárske pozemky nachádzajúce sa v k. ú. Š. a v k. ú. V. boli vo výlučnom vlastníctve poručiťky, a boli v minulosti obhospodarované tzv. socialistickými organizáciami, najskôr J., potom Š. a po roku 1989 v dôsledku zrušenie zákonov, ktoré umožňovali užívanie takýchto pozemkov, inými právnickými osobami na základe nájomných zmlúv. Preto aj odvolací súd, vychádzajúc z listinných dokladov, na ktoré odkazuje aj súd v odôvodnení svojho uznesenia, vychádzal z toho, že poručiťka odkázala závetným dedičom vnukom P. S. a I. S. poľnohospodársku pôdu, ktorá bola v minulosti v užívaní soc. organizácie.“

K námietke sťažovateľa týkajúcej sa nezaradenia sumy 2 753,34 € ani do aktív, ani do pasív majetku poručiťky krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„Odvolateľ dôvodil, že táto finančná čiastka preukázateľne existovala v úschove poručiťky, a po jej smrti ju prevzal do správy pozostalý manžel (č. l. 385, riadok 7). Túto finančnú čiastku považoval za svoje vlastníctvo, nakoľko ju dostal v roku 2001 ako dar od poručiťky, a ako dar ju aj prijal, avšak ju nechal uloženú u poručiťky ako zábezpeku pre rodičov v prípade náhle choroby, resp. neočakávanej inej udalosti. Z obsahu spisu odvolací súd však zistil, že z neho nevyplýva, že uvedenú finančnú čiastku získal odvolateľ od poručiťky ako dar, keďže finančné prostriedky neprevzal, a odvolateľ nepredložil písomne uzavretú darovaciu zmluvu, z ktorej by vyplývalo že poručiťka túto finančnú čiastku odvolateľovi darovala. Odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 628 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého darovacia zmluva musí byť písomná, aj je predmetom daru nehnuteľnosť, a pri hnutelnej veci, ak nedôjde k odovzdaniu a prevzatiu veci pri darovaní. Z uvedeného potom vyplýva, že finančná hotovosť 2 753,34 eur mohla byť darom pre odvolateľa len v prípade, že by bol finančnú hotovosť prevzal (peniaze sa považujú za hnutelnú vec), čo sa nestalo, alebo predložil písomnú darovaciu zmluvu, ktorá však, ako vyplýva aj z vyjadrenia odvolateľa, uzavretá medzi ním

a poručiiteľkou nebola. Správne preto súd (súdny komisár) uvedenú finančnú hotovosť nepovažoval za pohľadávku odvolateľa a jej zaradenie do aktív alebo pasív dedičstva.“

K námietke sťažovateľa týkajúcej sa nezaradenia sumy 29,88 € do súpisu pasív dedičstva krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že *„považuje túto námietku za neopodstatnenú, nakoľko dedič 1) (manžel poručiiteľky, pozn.) preukázal listinnými dôkazmi, že uvedené náklady vynaložil, a za vieryhodné považoval aj tvrdenie dediča 1), že uvedené finančné prostriedky vynaložil zo svojich výlučných prostriedkov“*.

Z citovaných častí napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že krajský súd sa v napadnutom uznesení zaoberal so všetkými zásadnými odvolacími námietkami sťažovateľa a zaujal závery, ktoré z ústavného hľadiska možno považovať za akceptovateľné a udržateľné. Vychádzajúc predovšetkým z citovaných častí odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatoval, že tieto poskytujú dostatočný základ pre jeho výroky, preto napadnuté uznesenie krajského súdu nemožno považovať za arbitrárne či „neracionálne“. Podľa názoru ústavného súdu neexistuje medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie signalizovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ namieta aj porušenie svojho základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy v dôsledku „Nerešpektovania dôkazov a skutočností, ktoré vyšli počas konania najavo...“, keďže krajský súd podľa jeho názoru rozdielne posudzoval skutočnosti uvádzané účastníkmi odvolacieho konania na podporu svojich

tvrdení; krajský súd považoval „tvrdenia jedného účastníka konania za vierohodné bez požadovania preukázania tvrdených skutočností a iného za nepreukázané“.

V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu sa uvádza: „Odvolacia námietka... spochybňuje postup súdu pri posudzovaní čestného prehlásenia odvolateľa (č. l. 558), ktorým uviedol čestne a úplne všetky finančné prostriedky získané poručiteľkou počas trvania manželstva darom a dedením v hodnote 20.191,60 eur a súd ho posúdil ako sporné, a čestné prehlásenie pozostalého manžela dediča 1) naproti tomu súd za sporné nepovažoval, aj napriek tomu, že odvolateľ v tomto čestnom prehlásení existenciu viacerých položiek spochybnil. K uvedenému odvolací súd uvádza, že po právnom posúdení svojich skutkových zistení súd zaradí do aktív a pasív dedičstva majetok, ktorý z hľadiska skutkového a právneho patril v rozhodujúcom čase (§ 460 Občianskeho zákonníka) poručiteľovi. V zmysle § 175k ods. 3 O. s. p. ale súd do tohto súpisu nezaradí aktíva a pasíva medzi účastníkmi sporné. Spornými aktívami a pasívami dedičstva sú tie, ktorých sa týkajú skutkové tvrdenia účastníkov rozporné v tom, či tieto aktíva a pasíva patrili poručiteľovi v čase jeho smrti. Spornosť aktív a pasív dedičstva v zmysle uvedeného ustanovenia nenastáva samým prejavom sa odlišnosti názorov účastníkov konania na to, či ten ktorý majetok patrí do dedičstva. Postup podľa § 175k ods. 3 O. s. p. totiž prichádza do úvahy až vtedy, keď súd na základe obsahu spisu a toho, čo uviedli dedičia zistí (sám dospeje k záveru), že v konaní prejavovaná odlišnosť názorov účastníkov konania alebo povaha ich tvrdení svedčí o existencii spornosti v účastníkmi tvrdených skutkových (nie právnych) okolnostiach o tom, ktoré aktíva a pasíva patria do dedičstva. Až v prípade, že sa v konaní o dedičstve právne relevantným spôsobom prejaví (skutková, nie právna) spornosť aktív dedičstva, obmedzí sa súd na zistenie spornosti (pričom nevykonáva žiadne dokazovanie, ktoré by bolo zamerané na odstránenie tejto spornosti). Súd prvého stupňa považoval za spornú existenciu a výšku finančných prostriedkov patriacich do výlučného vlastníctva poručiteľky titulom dedenia a darovania podľa čestného prehlásenia odvolateľa (č. l. 558). Z čestného prehlásenia odvolateľa z 28. 11. 2011, č. l. 558 vyplýva, že poručiteľka získala počas manželstva dedením a darom od svojich rodičov a príbuzných finančné prostriedky v rokoch 1955 až 1980 spolu vo výške 524 000,- Kčs, finančné prostriedky získané za prenájom označených nehnuteľností za roky 1959-2004 vo výške 15 252,- Sk a peňažné prostriedky z kupónovej privatizácie vo výške 13 740,- Sk. Odvolateľ

však okrem tohto svojho tvrdenia žiadnym iným spôsobom nepreukázal, či tieto finančné prostriedky (okrem tých, ktoré dedičia uznali) v čase smrti poručiťky existovali. Možno ich preto považovať za sporné, a preto sa nemohli stať predmetom vypořádania. Z čestného prehlásenia dediča 1) z 17. 02. 2009 (č. l. 361) vyplýva, že pozostalý manžel poručiťky získal do svojho výlučného vlastníctva za obdobie rokov 1954-2003 finančné prostriedky vo výške 294 937.- Sk (z predaja domov ako dar od rodičov, z dedičstva, nájomné za ornú pôdu, nájomné za lesnú pôdu, za urbárske podiely), ktoré finančné prostriedky uložil v peňažných ústavoch a bankách (podľa odôvodnenia napadnutého uznesenia na č. l. 582 p. v., 4 odsek), a zúročil ich najmenej o ďalších 30 000.- Sk. Čestné prehlásenie je podpísané okrem dediča 1) aj jeho dvoma súrodencami, čo potvrdzuje, že dedič 1) uvedené finančné prostriedky získal do svojho výlučného vlastníctva. Za vieryhodné považoval odvolací súd tvrdenia dediča 1), že uvedené finančné prostriedky uložil do peňažných ústavov (uvedených na č. l. 582 uznesenia), a sú teda jeho výlučným vlastníctvom.“

Ústavný súd vychádzajúc z citovaného zastáva názor, že krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil spornosť „finančných prostriedkov patriacich podľa čestného prehlásenia sťažovateľa do výlučného vlastníctva poručiťky titulom dedenia a darovania“, ako aj preukázanie tvrdenia manžela poručiťky, že uvedené finančné prostriedky získal do svojho výlučného vlastníctva, a to na základe čestného vyhlásenia podpísaného okrem manžela poručiťky aj jeho dvoma súrodencami.

Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu nepotvrdzuje tvrdenie sťažovateľa, v zmysle ktorého krajský súd pri rozhodovaní o (ne)zaradení finančných prostriedkov do súpisu aktív dedičstva postupoval tak, že „nerešpektoval skutočnosti, ktoré počas konania vyšli najavo“, a ani nezakladá dôvod na stotožnenie sa s jeho záverom, že „rozdielnym prístupom pri posudzovaní tvrdených skutočností“ účastníkov konania (sťažovateľa a manžela poručiťky, pozn.) došlo k porušeniu jeho základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

Na základe uvedeného ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2013